

Aiotko tehdä PALETIN?

Lohjansseudun kuvataidekoulun päättötyöohjeet

OPPILAILLE

SYKSY 2014

MIKÄ PALETTI ON?

Taiteen perusopetuksen visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa v. 2002 todetaan päättötyöstä näin: ”Oppilaan tulee laatia itsenäisesti visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän mukainen päättötyö, joka sisältää teoksen, portfolioin työskentelystä ja siihen liittyvän itsearvioinnin”.

Lohjanseudun kuvataidekoulussa vapaaehtoinen päättötyö on PALETTI. Sen laajuus on **160 tuntia**.

Päättötyö on oppilaan **itsenäisesti suunnittelema ja toteuttama kokonaisuus**. Se ilmentää tekijänsä taiteellisia vahvuuksia ja ilmaisuvoimaa sekä osoittaa omatoimisen työskentelyn valmiuksia.

Päättötyöhön kuuluu:

- Taiteellinen työ
- Kirjallinen osuus portfolioin muodossa
- Osallistuminen päättötyöryhmään
- Osallistuminen päättötyönäyttelyyn
- Päättötyön esittely päättötyönäyttelyn yhteydessä

Päättötyön kirjallinen osuus eli portfolio on taiteellista työtä täydentävä ja kokoava sekä omaa ajattelua selkiyttävä ja eteenpäin vievä osio.

PALETIN KÄYTÄNNÖT

Päättötyön **lukukausimaksu** on sama kuin työpajassa.

Kuvataidekoulusta saa päättötyöhön tarvittavat **perusmateriaalit** ja oppilas kustantaa itse tarvitsemansa **erityismateriaalit**. Jos oppilas hankkii itse perusmateriaaleihin verrattavia materiaaleja, niitä voi laskuttaa kuvataidekoululta **ohjaajan harkinnan mukaan** 15 euroon saakka.

Päättötyön tekijä työskentelee viikoittain valitsemansa työpajan kokoontumisaikana sekä tarpeen mukaan itsenäisesti muina aikoina. Oppilaalla on koulun opettajakuntaan kuuluva päättötyön ohjaaja, joka auttaa tarvittaessa käytännön asioissa, mutta huolehtii myös siitä, että työskentely etenee päättötyön vaatimalla tavalla. Päättötyö on vapaaehtoinen ja siitä tulee merkintä kuvataidekouluopinnoista annettavaan todistukseen. **Jos oppilas haluaa taiteen perusopetuksen kuvataiteen laajan oppimäärän päättötodistuksen, päättötyön tekeminen on pakollista.** Em. laajan oppimäärän päättötodistus edellyttää myös riittävää määrää syventäviä opintoja.

MILLOIN PALETIN VOI TEHDÄ?

PALETIN voi tehdä työpajaopintojen loppuvaiheessa. **Pääsääntöisesti päättötyön aloittamisen edellytys on 16 vuoden ikä ja 2-3 vuoden työpajaopinnot.**

Päättötyö on varsin laaja kokonaisuus, jonka itsenäinen toteuttaminen vaatii tekijältään lukuvuoden mittaista sitoutumista ja pitkäjänteistä työskentelyä. Rehtori arvioi tilanteen tarvittaessa oppilaskohtaisesti.

MITEN TOIMIT, KUN HALUAT ALOITTA?

Ilmoittaudu kevään jatkoilmoittautumislomakkeella päättötyöryhmään. Päättötyöryhmän vetäjältä tulee elokuun lopulla kirje kotiin, jossa kerrotaan päättötyöryhmän ensimmäinen kokoontumisaika. Ryhmässä saat tietoa päättötyöstä ja sen tekemisestä. **Lukuvuonna 2014-2015 kaikki tiedotus kulkee nettisivujen Päättötyöryhmä 2014-2015 – osion kautta.**

Valitse itsellesi työpaja, jossa työskentelet lukuvuoden ajan. Ryhmä valitaan niin, että sitä opettaa se opettaja, joka myös ohjaa päättötyötäsi.

Mieti päättötyösi aihetta jo etukäteen ennen päättötyöryhmän ensimmäistä tapaamista. **Pohdi omia vahvuuksiasi ja mieltymyksiäsi**

kuvataiteen parissa. Mikä on sinulle luontevinta, minkä hallitset parhaiten? Mitä haluat päättötyölläsi ilmaista?

Kirjaa ajatuksiasi muistiin: mitä teet, miksi, miten ja milloin teet?

HYVÄ TYÖSUUNNITELMA ON TÄRKEÄ!

Hyvä työsuunnitelma auttaa työskentelyyn ryhtymisessä ja työn valmiiksi saattamisessa. Mieti huolella mitä todella haluat tehdä. Valitse sellainen aihe ja tekniikka, joiden parissa pärjääät itsenäisesti. Mieti myös aikataulujasi niin, että säännöllinen viikoittainen työskentely on mahdollista. **Päättötyö ei ole uusien tekniikoiden oppettelua vaan jo hallitsemiesi taitojen hyödyntämistä.**

Päättötyöryhmässä saat apua ja neuvoja työsuunnitelman laatimiseen sekä varsinaisen työsuunnitelmalomakkeen. Ryhmässä hiotaan alustavat työsuunnitelmat kuntoon varsinaisiksi, rehtorilla hyväksyttäväiksi työsuunnitelmiksi. Esittele työsuunnitelma päättötyön ohjaajallesi. Laatikaa yhdessä työskentelyaikataulu. Toimita kopio sekä työsuunnitelmasta että aikataulusta päättötyöryhmän ohjaajalle. Sitten voit ryhtyä työhön.

PÄÄTTÖTYÖN OHJAAJA

Päättötyön tekijällä on koulun opettajakuntaan kuuluva päättötyön ohjaaja, joka ohjaa ja tukee päättötyön tekijää tarpeen mukaan sekä käytännön ongelmissa että työn eri vaiheissa. **Päättötyön tekijä työskentelee ohjaajansa työpajaryhmässä, jolloin ohjaustilanteisiin on mahdollisuus säännöllisesti.** Kuitenkin tulee huomioida työpajaryhmän opetustilanne ja opettajan mahdollisuudet kulloinkin irrottautua ohjaustilanteisiin.

Päättötyön ohjaaja myös arvioi päättötyön numeroin (1-5) sekä kirjallisesti. Hän huolehtii päättötyön arvioittamisesta ulkopuolisella arvioijalla, joka valitaan yhteisymmärryksessä päättötyön tekijän kanssa.

Päätötyön ohjaaja osallistuu tarvittaessa päätötyönäyttelyn suunnitteluun ja ripustamiseen. Hän on myös paikalla esittelytilaisuudessa.

PÄÄTTÖTYÖRYHMÄ

Päätöryhmään osallistuvat kaikki kunakin vuonna kuvataidekoulussa päätötyötä tekevät oppilaat. Päätötyöryhmän vetäjä suunnittelee aikataulun ja ilmoittaa tapaamisista oppilaille nettisivujen Päätötyöryhmä 2014-2015 –osion kautta.

Päätötyöryhmän puitteissa tutustutaan päätötyökäytäntöihin, käydään yhdessä läpi työsuunnitelmia, pidetään välikritiikkejä ja työstetään portfolioita. Ryhmä tekee lukuvuoden aikana myös taidenäyttelyretken, yleensä kohteena on ollut Helsinki.

Päätötyöryhmän vetäjä suunnittelee ja organisoii yhdessä oppilaiden ja päätötyöiden ohjaajien kanssa päätötyönäyttelyn ja päätötyöiden esittelytilaisuuden. Päätötyönäyttely ripustetaan päätötyöryhmän yhteisvoimin, kaikkien läsnäolo on pakollinen. Päätötyöryhmä on viime vuosina suunnitellut itsenäisesti myös näyttelyjulisteen ja kutsukortit, tämä on mahdollista ja suotavaa, jos ryhmä niitä innostuu tekemään.

PÄÄTTÖTYÖN PORTFOLIO

Portfolio on päätötyön kirjallinen osuus. Se on taiteellista työtä täydentävä ja kokoava sekä omaa ajattelua selkiyttävä ja eteenpäin vievä osio. Se voi myös olla oleellinen taiteellista työtä selventävänä tai työskentelyprosessia selittävänä osiona.

Portfoliossa tekijä esittelee työskentelyprosessinsa vaiheet ensi ideasta valmiiseen työhön. Portfolion tarkoitus on, että päätötyön tekijä palaa valmiin työn äärellä arvioimaan työskentelyprosessia ja sen onnistumista sekä päätötyön antia itselleen.

PORTFOLION MUOTO JA SISÄLTÖ

Portfolion **maksimikoko on A3**, jotta portfolioiden kopioiden säilyttäminen kuvataidekoulun arkistoissa on mahdollista. Portfolio tehdään **kahtena kappaleena**, joista toinen jää kuvataidekoululle ja toinen tekijälle. Portfolio voi mukaila päättötyön visuaalista maailmaa tai olla perinteisemmin vihko- tai kirjamainen, kuitenkin pyrkimys on tässäkin persoonalliseen ilmaisuun.

Kannessa tulee olla päättötyön tekijän nimi, päättötyön nimi ja aihealue sekä teksti Lohjanseudun kuvataidekoulun päättötyö ja työn valmistumisen vuosiluku;

esimerkiksi:

- Kaisa Keraamikko
- Tuulinen päivä – keraaminen reliefi
- Lohjanseudun kuvataidekoulun päättötyö - toukokuu 2013

Portfolioon kannattaa valita hyvissä ajoin **näkökulma** – punainen lanka, jonka puitteissa tarkastelet päättötyöprosessiasi. Lähestytkö aiheitasi taidehistoriallisesta näkökulmasta – mitä muuta on tehty saman aihepiirin tiimoilta; suosikkitaiteilijasi maisemamaalauksia... Vai syvennytkö käyttämäsi tekniikkaan - ... Voit pohdiskella myös henkilökohtaisemmin, mikä on aihealueen merkitys sinulle.

Kuvamateriaali elävöittää tekstiä. Käytä aiheeseesi liittyviä oheismateriaaleja, omia luonnoksia ja valokuvia työprosessin eri vaiheista. **Muista siis dokumentoida** työskentelyäsi alusta alkaen! Kannattaa myös huomioida, että portfolioon lukija ei välttämättä tiedä aiheesta mitään etukäteen.

Pyri tekstissä aitoon itsearviointiin eli tuo rehdisti esiin onnistumiset ja hankaluudet pohdiskellen niiden syitä ja seurauksia. Näin portfolioon laatimisesta on eniten iloa ja hyötyä sinulle itsellesi.

Tutustu päättötyön arviointikriteereihin. Niiden avulla voit tarkastella työskentelysi sisällöllisiä vahvuuksia ja heikkouksia sekä kommentoida huomioitasi tekstissä.

Tukeudu sisällön kirjoittamisessa työsuunnitelmaasi. Voit halutessasi miettiä myös seuraavia asioita:

- Mitkä olivat työni lähtökohdat?
- Miksi minä tein juuri tällaisen päättötyön?
- Mitä haluan työlläni ilmaista?
- Toteutuiko työsuunnitelma?
- Miten hallitsin työskentelyprosessin?
- Miltä itsenäinen työskentely tuntui, miten se sujui?
- Mikä oli hankalaa työskentelyprosessissa?
- Miten ratkaisin ongelmatilanteet?
- Mitä opin?
- Mitä tekin toisin, jos olisin vasta aloittamassa?
- Mitä mieltä olen valmiista työstä?
- Mihin olen erityisen tyytyväinen?
- Miten arvioin päättötyötäni suhteessa omaan historiaani kuvataideopinnojen parissa?
- Päättötyöni ja taide?
- Miten tästä eteenpäin päättötyön valmistuttua?

SUURI KYNNYS – PORTFOLION ALOITTAMINEN

Portfolion työstäminen saattaa tuntua isolta haasteelta, kun uurastus taiteellisen työn parissa alkaa olla loppusuoralla. Kannattaakin työstää portfolioa jatkuvasti taiteellisen työn rinnalla niin, että tekee muistiinpanoja jokaisella työskentelykerralla. Näin portfolion työstäminen helpottuu ja on innostavaa ja hauskaa!

Tässä yksi tapa portfolion laatimiseen:

1. Ota esille kaikki työskentelyn aikana syntynyt materiaali – luonnokset, muistiinpanot, valokuvat, lippuset ja lappuset... Toivottavasti olet muistanut käyttää ensimmäisessä päättötyöryhmän tapaamisessa saamaasi luonnosvihkoa, jossa kaikki pysyy helposti ja varmasti tallessa.

2. Valitse materiaalista sellaiset, jotka mielestäsi kertovat työskentelysi etenemisen kannalta tärkeistä hetkistä. Ryhdy kirjoittamaan: omalla tyylillä, mutta pohdiskellen. Voit jakaa tekstin esimerkiksi seuraaviin osioihin:
  - Esipuhe - esitele lyhyesti päättötyösi ja kommentoit tunteita valmiin työn äärellä.
  - Päättötyösi lähtökohdat – miten ja miksi ryhdyit työhön.
  - Mitä oikeastaan tapahtui? – toteutuiko työsuunnitelma,
  - Oma arvio päättötyöstäsi ja työprosessista
  - Miten tästä eteenpäin?

3. Johdata lukija työprosessiin samaa tietä, jota sinäkin kuljit. Muista kuitenkin, että lukija ei välttämättä tiedä aiheesta mitään etukäteen. Vältä luettelointia tyyliin ”ensin mä tein sitä ja sit mä tein tätä...”

Pohdi asioiden syitä ja seurauksia!
Voit käyttää kuvataidekoulun tietokoneita ja skanneria sekä harkitusti myös printteriä.

4. Liitä portfolioon valokuvia ja luonnoksia työstäsi ja työprosessistasi. Saat apua kuvien skannailuun ym. ohjaajaltasi tai päättöryhmän vetäjältä.

Jos tuntuu hankalalta, ei hätää! Päättöryhmässä portfolioa työstetään ohjatusti niin, että saat kevätpuolella päättöryhmän vetäjältä kirjoitustehtäviä, joiden myötä portfoliosi valmistuu mukavasti vähitellen pala palalta.

PÄÄTTÖTYÖNÄYTTELY JA PÄÄTTÖTYÖN ESITTELYTILAISUUS

Päättötyönäyttely järjestetään kevätlukukauden lopussa. Päättötyönäyttelyn suunnittelevat ja toteuttavat yhteistyössä päättötyöryhmän vetäjä, päättötöiden tekijät ja tarvittaessa päättötöiden ohjaajat.

Päättötöiden tekijät esittelevät työnsä näyttelyn yhteydessä järjestettävässä päättötöiden esittelytilaisuudessa. **Esittely tarkoittaa päättötyön tekijän lyhyehköä (10-15 min.) puheenvuoroa, jossa hän kertoo päättötyönsä vaiheista.** Paikalla ovat päättötyön ohjaaja, ja ulkopuolinen arvioija. Esittelytilaisuus on keskusteleva.

PÄÄTTÖTYÖN ARVIOINTI

Päättötyössä arvioinnin kohteena on taiteellinen työ ja siihen liittyvä kirjallisuus eli portfolio. Huomion kohteena on myös oppilaan kyky esitellä ja arvioida omaa työprosessiaan ja päättötyötään. Lisäksi huomioidaan oppilaan osallistuminen päättötyöryhmän toimintaan.

Päättötyön arvioi **kaksi arvioijaa** numeroarvosanoin 5-1. Toinen arvioija on päättötyön ohjaaja ja toinen ulkopuolinen arvioija, joka on työn edustaman kuvataiteen alan ammattilainen. Arvioijat tutustuvat päättötöihin ennen esittelytilaisuutta. Esittelytilaisuuden jälkeen arvioijat antavat numeroarvosanat ja kirjalliset arviot. Rehtori voi tarvittaessa osoittaa kolmannen arvioijan, jos numeroarvosanasta tarvitaan neuvonpitoa.

Numeroarviointi näkyy päättötyötodistuksessa ja kirjalliset arviot ovat todistuksen liitteenä. Todistus lähetetään kotiin lukuvuoden päätteeksi viimeistään juhannukseen mennessä.

Arvioinnin tehtävä on innostaa ja kannustaa nuorta jatkamaan kuvataideharrastusta sekä auttaa kehittymään kuvantekijänä.

PÄÄTTÖTYÖN NUMEROARVIOINNIN ARVIOINTIKRITEERIT

Arviointiasteikko on erinomainen (5), kiitettävä (4), hyvä (3), tyydyttävä (2) ja hyväksytty (1). Arvosanojen 5, 3 ja 1 arviointikriteerit ovat alla, arvosana 4 ja 2 asettuvat näiden välimaastoon.

Erinomainen (5)

Työ on erinomainen kokonaisuus, joka kertoo tekijän itsenäisestä ajattelusta, luovuudesta ja ilmaisuvoimasta. Tekijä esittää vakuuttavasti oman näkökulmansa. Oppilas on sitoutunut työskentelyprosessiin ja pitää aktiivisesti työpäiväkirjaa. Oppilas kykenee arvioimaan työtään ja työskentelyään. Suunnittelu- ja työskentelyprosessi sekä materiaalien ja tekniikoiden käyttö ovat erinomaisessa suhteessa aiheen valintaan.

Kiitettävä (4)

Hyvä (3)

Työ on hyvä kokonaisuus. Oppilas hallitsee käyttämänsä materiaalit ja tekniikat. Kuvalliset ratkaisut ovat persoonalliset ja tarkoituksenmukaiset. Oppilas ottaa vastuun työskentelystään ja pysyy aikataulussa. Hän pitää työpäiväkirjaa. Oppilas kykenee arvioimaan omaa työtään ja työskentelyään. Suunnittelu- ja työskentelyprosessi sekä materiaalien ja tekniikoiden käyttö ovat onnistuneessa suhteessa aiheen valintaan.

Tyydyttävä (2)

Hyväksytty (1)

Päättötyö on suppea. Käytetyt materiaalit ja tekniikat sekä kuvallisten keinojen käyttö on rajoittunutta ja suppeaa. Oppilas on sitoutunut heikosti suunnittelu- ja työskentelyprosessiin ja työpäiväkirjan pitäminen on satunnaista. Työssä on kuitenkin hyviä omakohtaisia havaintoja ja näkökulmia.

ARVOSANAN KOROTTAMINEN JA ARVIOINNIN OIKAISEMINEN

Arvosanan korottamisessa ja arvioinnin oikaisemisessa noudatetaan valtakunnallisia ohjeita, jotka on määritelty asetuksessa taiteen perusopetuksesta 6.11.1998/813. Arvosanan korottamista tai oikaisua haetaan kirjallisesti rehtorilta viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun olet saanut tiedon arvosanasta.

PÄÄTTÖTYÖN JÄLKEEN?

Halutessasi voit jatkaa kuvataidekouluopintoja kuvataidekoulussa vielä päättötyön tekemisen jälkeen. Rehtorin kanssa voi neuvotella asiasta tarvittaessa erikseen.

YHTEYSTIETOJA

Lohjanseudun kuvataidekoulu

www.lohjanseudunkuvataidekoulu.fi

toimisto@lohjanseudunkuvataidekoulu.fi

019 312 366

Päättöryhmän vetäjä suunnittelijaopettaja Satu Kallio

satu.kallio@lohjanseudunkuvataidekoulu.fi

(050 3788 358)